

Middenleeftijden doen hoogste bestedingen

U-bocht constructies

Hoogbejaarden (75-plussers) hadden in 1996 net iets meer te besteden dan jonge alleenstaanden, maar beide groepen verdienen een flink stuk minder dan dertigers, veertigers en vijftigers. De bestedingen volgen eenzelfde patroon als de inkomens: met de leeftijd stijgen de bestedingen, zeker als er kinderen zijn. Zijn de kinderen de deur uit, dan dalen de bestedingen vervolgens met de leeftijd.

De inkomensverdeling naar leeftijd heeft een kenmerkend verloop. Verdeeld over vijfjaargroepen heeft de inkomenscurve de vorm van een omgekeerde U. De alleroudsten en allerjongsten verdienen het minst, de middenleeftijden verdienen hogere inkomens.

In 1996 had een alleenstaande niet-studerende jongere van 20–24 jaar een besteedbaar jaarinkomen van gemiddeld 24 duizend gulden. Vijf jaar oudere personen zijn merendeels getrouwd of samenwonend en hadden dan samen een huishoudinkomen dat ruim tweemaal zo hoog was. Nog weer vijf jaar oudere personen, mensen van 30–34 jaar, hebben meestal een gezin met kinderen en beschikken dan over een jaarinkomen van 57 duizend gulden. Bij gezinnen met oudere kinderen ligt het inkomen op 72 duizend gulden. Vanaf het moment dat de kinderen de deur uit zijn, ligt het inkomen lager. Een paar van rond de 60 heeft een gezamenlijk inkomen van 52 duizend gulden, een paar van rond de 70 beschikt over 41 duizend gulden. De bestedingen volgen ditzelfde markante patroon.

Budgetonderzoeken

De gegevens zijn afkomstig uit de Budgetonderzoeken 1992–1996. Inkomens en bestedingen van de jaren 1992 tot 1995 zijn op het prijsniveau van 1996 gebracht. Voor de beschrijving is per vijfjaarsklasse het meest voorkomende type huishouden gekozen.

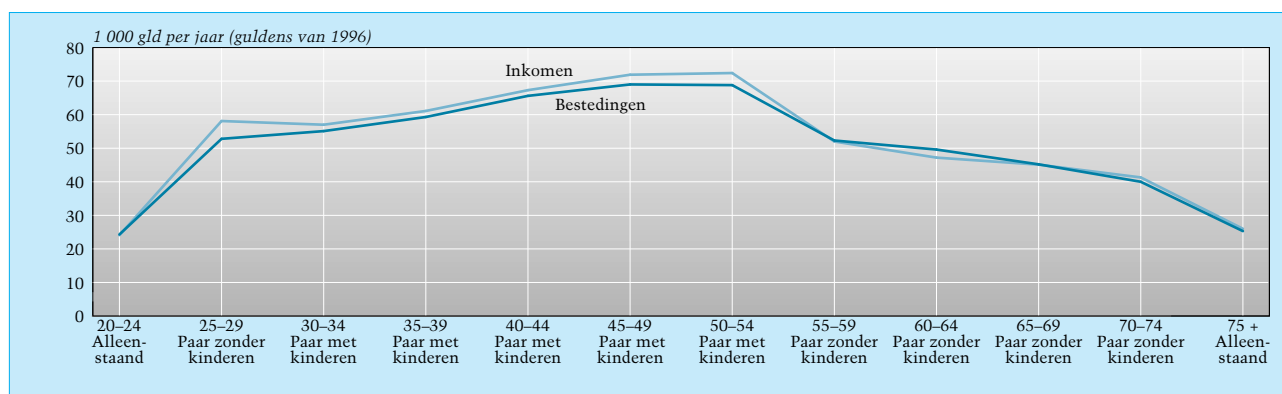
Wonen

Samenhangend met de genoten woonkwaliteit stijgen en dalen de woonlasten gedurende de levensloop. Een alleenstaande niet-studerende van 20–24 jaar gaf in 1996 gemiddeld 860 gulden per maand uit aan wonen: de huur (of huurwaarde voor de bezitters van een eigen woning), de kosten van inrichting, onderhoud, verwarming, gas en licht. De modale 25–29 jarige Nederlander woont samen en hij of zij geeft bijna het dubbele uit aan wonen. Het gezin van beginnende dertigers besteedt per maand gemiddeld 1 710 gulden aan het wonen. Rond het vijfenvijftigste levensjaar liggen de woninguitgaven gemiddeld op 1 740 gulden per maand. Vanaf dat moment dalen deze uitgaven weer. Een alleenstaande 75-plusser besteedt per maand gemiddeld 1 130 gulden aan wonen.

Vakantie

Of men op vakantie gaat, en zo ja: hoe vaak, waar heen en hoe duur, hangt nauw samen met de leeftijd en de levensfase. Van de niet-studerende alleenstaande jongeren van 20 tot 24 jaar ging de helft niet op reis. Zij die wel op vakantie gingen waren hieraan per jaar gemiddeld 1 500 gulden kwijt. De vakantiebestemming is meestal het buitenland. Vijf jaar ouder met een vaste partner is reizen naar het buitenland favoriet. Van de jonge stellen blijft één op de vijf thuis, de rest is per jaar 3 800 gulden kwijt aan vakantie(s). Dit is ruim duizend gulden meer dan het gezin van een beginnend dertiger. Deze gaan vaker in Nederland op vakantie. Met het ouder worden van de kinderen stijgen de kosten van vakanties tot 4 600 gulden, de meesten gaan dan in het buitenland

Huishoudinkomens en bestedingen, 1992/1996

op vakantie. Eind vijftig gaat men met z'n tweeën voor 4 100 gulden op vakantie. Met de leeftijd dalen de vakantiebestedingen tot 3 000 gulden en wordt er minder naar het buitenland gereisd. Minder dan vier van de tien alleenstaande 75-plussers gaan op vakantie. Een vakantie kost een 75-plusser gemiddeld 1 700 gulden per jaar.

Meer inkomens per huishouden

Zoals met de uitgaven voor de woning en de vakantie, zo gaat het ook met de uitgaven aan voeding, kleding, de uitgaven voor de vrije tijd (sport, cafébezoek, uitgaan) en verkeer en vervoer (auto, openbaar vervoer). In alle gevallen geldt dat de uitgaven hoger zijn naarmate men ouder is, maar tot een bepaalde leeftijd. Daarna dalen – met de inkomens – ook de bestedingen.

Voeding

De uitgaven aan voeding zijn minder goed te koppelen aan leeftijd en hangen vooral af van het aantal personen in het huishouden. Een alleenstaande niet-studerende jongere van 20–24 jaar was in 1996 per week gemiddeld 86 gulden kwijt aan voeding. Dat is de helft van wat een jong stel van 25–29 jaar per week aan voeding besteedt. Een jong gezin geeft aan voeding gemiddeld 193 gulden per week uit. Worden de kinderen wat ouder, dan stijgen de uitgaven aan voeding tot ruim 250 gulden. Nadat de kinderen het ouderlijk huis hebben verlaten zijn de uitgaven van het ouderlijk paar terug op het niveau van het jonge stel. De uitgaven dalen nu met het ouder worden licht. Een alleenstaande van 75 jaar of ouder gaf in 1996 nog 69 gulden uit aan eten en drinken.

Verkeer en vervoer

De uitgaven aan verkeer en vervoer hangen sterk samen met het autobezit. Een alleenstaande jongere van 20–24 jaar gaf in 1992–1996 gemiddeld 185 gulden per maand uit aan mobiliteit. Een jong paar gaf hieraan ruim driemaal zoveel uit. Met gemiddeld 660 gulden per maand geven ze daarmee 110 gulden meer uit dan het gezin van een beginnende dertiger. Zijn de kinderen ouder, dan zijn de bestedingen aan verkeer en vervoer hoger (810 gulden per maand). Hebben de kinderen eenmaal het ouderlijk huis verlaten dan dalen de uitgaven aan verkeer en vervoer van 520 gulden voor een paar van eind vijftig tot 320 gulden per maand voor een paar van begin zeventig. Een alleenstaande 75-plusser geeft per maand gemiddeld 100 gulden uit aan verkeer en vervoer.

Het aandeel van het openbaar vervoer in de bestedingen aan verkeer en vervoer is omgekeerd evenredig aan het autobezit. Samenhangend met hun geringe autobezit ligt het aandeel van de uitgaven aan openbaar vervoer bij alleenstaande jongeren op zeventien procent. Voor jonge paren is dit zeven procent en voor jonge gezinnen vijf procent. Gezinnen met oudere kinderen geven acht procent van hun budget uit aan de bus, de trein of de metro. Zijn de kinderen eenmaal het huis uit, dan daalt het aandeel tot de pensionering, daarna stijgt het weer. Voor een alleenstaande 75-plusser ligt het aandeel op negentien procent. ◀

Hub Erkens en Clemens Siermann

Bestedingen aan verkeer en vervoer, 1992/1996

